ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในตำบลบางชนะ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ชื่อนักศึกษา	ประพัฒน์พงศ์ ฐานิวัฒนานนท์
รหัสประจำตัว	54B54740102
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สิ่งแวดล้อมศึกษา
ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.อนัญญา โพธิ์ประดิษฐ์
กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.อมรรักษ์ สวนชูผล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน 2) เปรียบเทียบความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในตำบลบางชนะ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาบริบทของชุมชน สภาพและปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย ตลอดจนเปรียบเทียบความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยศึกษาประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลบางชนะ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 5 หมู่บ้าน ที่มีอายุ 18-60 ปี จำนวน 1,728 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 333 คน ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้นำและผู้มีบทบาทในการทำงานชุมชนในตำบลบางชนะ จำนวน 24 คน ได้แก่ กำนัน 1 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 10 คน ผู้ใหญ่บ้าน 5 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนบางชนะ 1 คน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 5 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสอบถามสภาพและปัญหาขยะมูลฝอยชุมชน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 2) แบบทดสอบความรู้ ที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.90 3) แบบสำรวจความตระหนักและพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-0.90 และ 4) แบบสัมภาษณ์แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.85-0.90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที ค่าเอฟ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า

1) สภาพและปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในพื้นที่ศึกษา พบว่า มีจำนวนถังขยะและจำนวนรถเก็บขยะไม่เพียงพอต่อปริมาณขยะในชุมชน และการขนย้ายขยะจากชุมชนสู่บริเวณบ่อขยะของชุมชนมีระยะทางไกล จึงก่อให้เกิดกลิ่นรบกวนจากกองขยะ ประชาชนบางส่วนทิ้งขยะมูลฝอยลงแม่น้ำลำคลอง ขยะที่พบมากที่สุดในชุมชน คือ ขยะทั่วไปหรือมูลฝอยทั่วไป เช่น ถุงพลาสติก ขวดแก้ว ขวดพลาสติก เศษอาหาร เศษกระดาษ

2) ประชาชนในตำบลบางชนะมีระดับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีระดับความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับพฤติกรรมในการ

GRADVRU

จัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรม โดยผลการทดสอบค่าสถิติที พบว่า ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน ได้แก่ เพศ การศึกษา และอาชีพ มีผลต่อความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า (1) ถ้าระดับการศึกษาที่ต่างกันจะทำให้มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนที่แตกต่าง (2) ถ้าระดับการศึกษาที่ต่างกันจะทำให้มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนที่แตกต่างกัน (3) ถ้าระดับการศึกษาที่ต่างกันจะทำให้มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน (4) อาชีพที่ต่างกันจะทำให้มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน (5) อาชีพที่ต่างกันจะทำให้มีความตระหนักในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน และ (6) อาชีพที่ต่างกันจะทำให้มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน

3) แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลควรดำเนินการสร้างเสริมความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชน รวมทั้งควรมีการรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชน โดยการฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติในการคัดแยกขยะด้วยการลงมือทำ ควรสร้างคู่มือการคัดแยกขยะ และการกำจัดขยะที่ถูกต้อง จัดทำคู่มือการทำน้ำหมักชีวภาพจากขยะ คู่มือการใช้ประโยชน์จากขยะเพื่อให้ประชาชนได้ใช้เรียนรู้ ควรจัดตั้งธนาคารขยะขึ้นในชุมชน เพื่อรองรับจำนวนปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้น และให้สามารถนำขยะเหล่านั้นกลับมาใช้ประโยชน์ได้

คำสำคัญ : การจัดการขยะมูลฝอย แนวทางการจัดการ ปัจจัยส่วนบุคคล

GRAD VRU

Thesis Title	Guideline for Community Waste Management in Bangchana Subdistrict, Muang Surat Thani District, Surat Thani Province
Student	Praphatphong Taniwattananon
Student ID	54B54740102
Degree	Master of Science
Field of Study	Environmental Education
Thesis Advisor	Dr.Ananya Popradit
Thesis Co-Advisor	Dr.Amonrak Suanchupol

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the problems of waste management in Bangchana Subdistrict, 2) compare the people's knowledge, awareness and behavior concerning waste management in Bangchana community classified by personal factors, and 3)study the guidelines for waste management in Bangchana community. This research was divided into 2 steps. Step 1: the community context and the state of waste management in the community were studied. The people's knowledge, awareness and behavior concerning waste management, classified by personal factors, were also investigated. The research population was all the local people, 1,728 in total, who were aged between 18-60 years old and were from 5 villages in Bangchana Subdistrict. The sample wasdetermined using Taro Yamane's table. The sample consistedof 333 individuals, randomly selected. Step 2: the guidelines for waste management were studied. A sample of 24 key informants were purposefully selected from leaders and community workers, more specifically, one village chief, one chief executive of the Bangchana district organization, 10 members of the Bangchana district organization, 5 village headmen, one deputy of the Bangchana district organization, one director of Bangchana School, and 5 village health volunteers. The research tools consisted of 1) aquestionnaire on problems concerning community waste with a reliability value of 0.75, 2) a knowledge test with a reliability value of 0.90, 3) awareness and behavior questionnaires concerning community solid waste with an index of Item-Objective Congruence between 0.80-0.90, and 4) interview son the guidelines for community waste management with a consistency index between 0.85-0.90. The data were analyzed by means of percentage, mean, standard deviation, t-values, F-test and content analysis.

The results revealed that:

1) The major waste management problems in Bangchana Subdistrict were: an inadequate number of garbage bins, and garbage trucks, an odor problem

GRAD VRU

resulting from the long distances to be traveled to bringthe waste to the landfills, and some peopledump their garbage into natural water resources, rivers, canals. The most commonly encountered forms of solid waste in the Bangchana community were plastic bags, glass bottles, plastic bottles, food waste and paper waste.

2) The knowledge concerning waste management of the local people in Bangchana Subdistrict was found to be at the highest level; meanwhile, their awareness and behavior were found to be at mediumand high levels, respectively. The results of the t-test showed that differences in gender, education level and career affected the people's knowledge, awareness and behavior concerning waste management at the significant level of 0.05. The One-way ANOVA analyses revealed that (1) differences in education level affected the level of knowledge concerning waste management, (2) differences in education level also affected the level of awareness concerning waste management, and (3) differences in education level also affected the behavior concerning waste management, (4) differences in career affected the level of knowledge concerning waste management, (5) differences in career also affected the level of awareness concerning waste management, and (6) differences in career also affected the behavior concerning waste management.

3) The guidelines for waste management in the Bangchana community should reinforce the knowledge, awareness and behavior of the local people as it pertains to waste management. Moreover, the Bangchana district organization should implement a program that would promote waste separation, and create a waste separation handbook, a bio fertilizer handbook, and a waste utilization handbook. In addition, solid waste centers should be established to deal with high volumes of solid waste and recycling.

GRAD VRU

Keywords: Community Waste, Guideline Management, Personal Factors